

Zapomenutý Přerov

Želatovská kasárna

Zastavit stát raz dva. Shromážděště v Želatovských kasárnách dunělo stovkami nohou ve vojenských kanadách. Když se ozval hromadný pozdrav vojáků, byl slyšet i na nedalekém bytovém sídlišti. Procházející vojáci v zelených uniformách a šiky vojenské techniky projíždějící po tehdy Jeremenkově a dnes Želatovské ulici patřili ještě v 60. až 80. letech ke koloritu Přerova. Rozsáhlý komplex vojenských budov, který byl od okolního světa oddělen vysokým plotem a závorou s hlídkujícími ozbrojenými vojáky, dnes nahradila průmyslová zóna s obchodním centrem. Namísto stožáru s vlajkou u vратnice kasáren tu dnem i nocí láká k nákupům svítící reklamní totem s názvy obchodních řetězců.

Vojáci základní vojenské služby v Přerově se v roce 1966 vyfotili v ulici pod kasárnami s metrem, to znamenalo, že do konce jejich služby jim zbývalo sto dnů

Dopátrat se po faktech o místních kasárnách bylo velmi složité. Armáda totiž všechny skutečnosti až do roku 1989 bedlivě tajila a ani po zániku kasáren nelze dohledat údaje třeba o přesném počtu sloužících vojáků v 50. až 90. letech minulého století v této posádce. Z toho mála, co nebylo utajeno ve věci výstavby kasáren, se podařilo v archivu dohledat, že 6. března roku 1947 byla učiněna pochůzka k vyhlédnutí staveniště pro nová kasárna a obytné domy pro gážísty. Při pochůzce po želatovské silnici od kóty zvané U hrušky byl vyhlédnut jako nejvhodnější prostor mezi nově založenou silnicí Přerov - Želatovice a nově plánovanou komunikací k novému hřbitovu. O dva roky později v rámci příprav nového regulačního plánu se objevily další informace. Opět se řešilo místo při silnici do Želatovic. Dne 7. srpna 1952 adresovalo město přípis Ministerstvu národní obrany ve věci vyřešení nivelety budovy kasáren. Více informací se zjistit nepodařilo, pokud se o tom jednalo v městské radě, tak vždy v režimu utajení.

Zapomenutý Přerov

Kasárna vznikla kolem roku 1952

Internetové stránky informují o postavení kasáren krátce po druhé světové válce, zmiňují je jako civilní školní objekt, který bez bližší datace převzala československá armáda. Pátrání po kasárnách v Přerově bylo složité také pro pracovníky Vojenského ústředního archivu v Praze.

„S negativním výsledkem jsme se pokusili vyhledat informace o převodu kasáren z civilního sektoru na tehdejší Ministerstvo národní obrany. Přitom k 1. 10. 1951 měl být v rámci protiletadlové obrany státního území do Přerova kvůli obraně železniční křižovatky a tamní elektrárny dislokován II. oddíl 152. protiletadlového pluku. Proto bylo v témže roce rozhodnuto o postavení kasáren v Přerově - Želatovicích. Dopátrat se stěhování prvních vojenských jednotek, které jsme předpokládali v letech 1951-1953, se nám nepodařilo,“ uvedl Martin Dubánek z Vojenského ústředního archivu v Praze. Přestože se vojenským archivářům podařilo najít alespoň odkaz v deníku spisů o výstavbě kasáren v Přerově, samotný dokument se nedochoval. „Z dalších archiválií se dozvídáme, že kasárna jsou definována ubikací mužstva pro 500 osob o ploše 2700 m², kotelnou a trafostanicí, které měly vzniknout do roku 1953. Dále měla být zřízena kuchyně mužstva, vojenská závodní kuchyně pro 70 osob, budovy zahrnující prádelnu, sušárnu, koupelnu a sprchy, strážnice, hasičská zbrojnice se dvěma boxy pro dva automobily, strážnice u vchodu, mycí mústek pro kolová vozidla, kulturní dům, tělocvična, kanalizace, elektrifikace, vodovod a oplocení. Přesná dislokace v tomto dokumentu však chybí, nicméně se domníváme, že se jedná o Přerov - Želatovice,“ doplnil Dubánek. Na stavenišťě totiž odkazuje jiný dokument z roku 1954 uložený ve Vojenském ústředním archivu v Praze, s povolením výstavby v roce 1951, a stavenišťě lokalizuje do Želatovic. „Investiční částka je odhadnuta na 22 milionů korun, přičemž část stavebních prací včetně garáží a remíz pro vojenskou techniku měla být přenesena do roku 1955. Splnění celého investičního záměru však nedokážeme prokázat, jelikož se nám nepodařilo vyhledat žádný plán kasáren,“ upřesnil Martin Dubánek.

Na kasárna si ale dobře pamatují někteří vojáci, kteří v nich sloužili povinnou dvouletou vojenskou základní službu, a i když byli z různých koutů republiky, tak se Přerov stal jejich domovem. Na návštěvu za nimi do kulturní a návštěvní místnosti docházeli i jejich blízcí. „Byly jsme tři kamarádky a na čajích v Pivovare jsme se seznámily s vojáky. Všechny tři jsme se po letech za ně provdaly,“ povyprávěla svůj příběh Hana Pavlišťíková z Popovic. Vladimír Pavlišťík byl do Přerova přesunut na základní vojenskou službu v srpnu roku 1964 z Nového Jičína. „Absolvoval kurs mechanika pro leteckou výzbroj na letouny IL-28. Měl končit v červenci roku 1966, ale politické okolnosti, domnívám se, že to byly nepokoje na Kubě, zaviniily, že služba mu byla prodloužena až do září,“ zavzpomínala na vojenská léta svého manžela, který před dvěma lety zemřel, Hana Pavlišťíková.

Z badatelské činnosti Pavla Minaříka z Vojenského ústředního archivu v Praze vyplývá, že v Želatovských kasárnách byly od roku 1953 až do roku 1994 umístěny protiletadlové oddíly, výcvikové letky, školní letecké pluky, zahraniční výcvikové bombardovací letky i letištní prapor.

V kasárnách sloužili i pětápáci

Málo známou skutečností je, že v kasárnách byla po nějaký čas umístěna i jednotka pomocného technického praporu č. 53. (PTP) s velitelstvím v Libavě, později v Rajhradě. V roce 1954 byl podřízen 3. technické skupině, jejíž sídlo bylo v Rajhradě a později v Přerově až do roku 1958. Její příslušníci, mezi nimiž byl velký počet kněží a bohoslovců, pracovali u Moravostavu při výstavbě letiště v Přerově - Bochoři. Z toho je patrné, že Želatovská kasárna fungovala v těsné návaznosti na vojenské bochořské letiště.

Zapomenutý Přerov

Vstupní vrátnice do areálu kasáren v bývalé Jeremenkově, dnes Želátovské ulici je už minulostí. Na místě bývalých kasáren se nachází obchodní centrum s Kauflandem, výrobní haly a sběrný dvůr

S jeho zánikem postupně ukončila činnost i armáda, která areál kasáren definitivně opustila v roce 2007. V roce 2013 jej odprodala soukromé společnosti Avezio Plus. Na místě bývalých Želátovských kasáren se nyní nacházejí soukromé firmy s výrobními halami, sběrný dvůr technických služeb a obchodní centrum s Kauflandem včetně velké parkovací plochy.

Zdroj: Přerovské listy (2018)